

METODIKA PRO PODÁVÁNÍ ŽÁDOSTÍ O STANOVISKO K LETECKÉ APLIKACI PŘÍPRAVKŮ VE VZTAHU K OCHRANĚ ŽP

Úvod:

Předkládaná metodika je určena pro podatele žádostí o schválení letecké aplikace přípravků (LAP). Shrnuje požadovaný obsah žádosti o stanovisko k plánu letecké aplikace a to v takovém rozsahu, aby mohla být následně posouzena Českou inspekcí životního prostředí (ČIŽP). Dále je určena pro Státní rostlinolékařskou správu (SRS), jako podklad pro správní řízení o povolení plánu letecké aplikace nebo mimořádné letecké aplikace.

PRÁVNÍ ÚPRAVA:

S účinností od 1.7.2012 se Česká inspekce životního prostředí stala dotčeným orgánem dle novelizovaného zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, konkrétně ve věci vydávání stanovisek k plánu leteckých aplikací přípravků (§ 52 odst. 3 zákona), resp. k opatřením nezbytným k ochraně životního prostředí v blízkosti ošetřované oblasti. Kompetence ČIŽP spočívá v posouzení dopadů plánované letecké aplikace ve vztahu k životnímu prostředí a účinnosti navržených preventivních opatření v zájmu ochrany životního prostředí. Takové posouzení samozřejmě není možné provést bez podrobné znalosti plánu letecké aplikace, což s sebou nese specifické požadavky na obsahovou stránku předložené žádosti. Souhrn informací vyžadovaných ČIŽP je uveden v následujícím oddíle.

Ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (ZOPK), rovněž plynou některá omezení aplikace chemických přípravků. Obecně lze říci, že aplikaci nelze provádět:

- V maloplošných zvláště chráněných územích (MZCHÚ) a jejich ochranných pásmech (ve vzdálenosti 50 m od okraje ZCHÚ, není-li zřizovacím předpisem stanoveno jinak)
- Na území národních parků (NP) a první a druhé zóny chráněné krajinné oblasti (CHKO)
- U památných stromů a v jejich ochranných pásmech (desetinásobek průměru kmene ve výšce 130 cm)
- Analogicky i na území evropsky významných lokalit (EVL) a jejich okolí, může-li aplikace vzhledem k předmětu ochrany a charakteru postřiku vést k jejímu poškození
- Na lokalitách s výskytem zvláště chráněných druhů (ZCHD) rostlin, živočichů a hub a volně žijících ptáků (všechny evropské druhy), může-li aplikace vzhledem k charakteru postřiku vést k jejich poškození
- U významných krajinných prvků (registrované VKP, VKP ze zákona - zejména lesy, rašeliniště, vodní toky a údolní nivy, rybníky a jezera), větších skupin dřevin nebo solitérů (ochrana dřevin a hnízdicích ptáků)
- V I. a II. stupni ochranného pásma vodních zdrojů (OPVZ).

Výše uvedená omezení lze sice překlenout na základě povolení pravomocné výjimky, souhlasu

nebo závazného stanoviska příslušných orgánů ochrany přírody (obec s rozšířenou působností – ORP, krajský úřad - KÚ, Správa CHKO nebo NP), obecně lze ale leteckou aplikaci doporučit pouze ve „volné krajině“.

PODÁNÍ A OBSAH ŽÁDOSTI O STANOVISKO K PLÁNU LETECKÝCH APLIKACÍ

ČIŽP je správním orgánem s celorepublikovou působností, ale v rámci urychlení procesu jednoznačně doporučujeme žádost o stanovisko zaslat místně příslušnému oblastnímu inspektorátu (OI). Za místně příslušný je v tomto případě považován OI, v jehož územní působnosti se nachází největší část plochy ošetřovaných půdních bloků. Územní uspořádání ČIŽP vychází z kombinace vymezení krajů a velkoplošných zvláště chráněných území (CHKO a NP). Mapa územní působnosti je přílohou (**Příloha č. 1**) této metodiky, kdy u každého OI je barevně odlišeno území jednoho či dvou krajů a příslušných velkoplošných ZCHÚ. Případné nejasnosti a územní přesahy budou řešeny již v rámci ČIŽP.

Aby mohla být podaná žádost o stanovisko věcně posouzena, je nezbytné, aby obsahovala dostatečné údaje o podateli a plánovaném rozsahu aplikace přípravků. V opačném případě bude podání bráno jako neúplné. Pro tento účel byl vytvořen tabulkový formulář, který shrnuje všechny inspekci vyžadované údaje a představuje tak jednu z možných forem poskytnutí potřebných informací. Tabulka včetně vysvětlivek je přílohou této metodiky (**Příloha č. 2**). Vyplnění standardizované tabulky a její přiložení k žádosti přitom může významně urychlit proces vyhodnocení žádosti a vydání stanoviska k plánu letecké aplikace, proto lze tento postup jednoznačně doporučit.

Obecně žádost o stanovisko nebo její tabulková příloha nicméně musí obsahovat:

- Informace o žadateli (subjektu provádějícím leteckou aplikaci přípravků), zejména název, adresu či místo podnikání, IČ nebo datum narození, vhodné je též uvést kontaktní osobu včetně spojení (telefon, e-mail)
- Informace o objednateli (zemědělském subjektu se zájmem o leteckou aplikaci) a to ve stejném rozsahu jako u žadatele
- Základní údaje o přípravcích, jejichž aplikace je plánována, zejména obchodní název, měsíc předpokládané aplikace, plánované množství a koncentraci, bezpečnostní list přípravku a informace o nepříznivém účinku či toxicitě pro vybranou skupinu organismů (hmyz, vodní organismy, teplokrevní živočichové, rostliny, houby atd.)
- Výčet půdních bloků (PB), na kterých má být provedena letecká aplikace přípravků a vyhodnocení případných střetů se životním prostředím. Základem je uvedení odhadu vzdáleností od vyjmenovaných částí přírody a úvaha o možném negativním vlivu. Jako potenciálně ohrožené jsou vnímány VKP vodní tok, údolní niva a les, registrované VKP, významnější dřeviny, ZCHÚ, EVL, přechodně chráněné plochy a dále lokality s významnějšími populacemi ZCHD a volně žijících ptáků. Sledována je i vzdálenost od ochranného pásma vodních zdrojů.

- U každého půdního bloku s plánovanou leteckou aplikací by mělo být uvedeno jeho číslo a katastr a dále nejbližší vzdálenost od uvedených částí přírody v metrech či desítkách metrů (adekvátně vzdálenosti a uvažované přesnosti). Za obecně bezpečnou bude přitom považována vzdálenost 100 a více metrů (v tabulce či žádosti je možno uvést „více než 100m“), s výjimkou ZCHÚ a EVL.
- Mapový podklad (LPIS) s vyznačením ošetřovaných půdních bloků
- Návrh opatření v zájmu ochrany životního prostředí

Nezbytné informace žadatel získá ve spolupráci s objednatelem za použití mapových vrstev v LPIS (katalog mapových služeb na portálu Ministerstva zemědělství), dokumentace zemědělsky hospodařících subjektů a dalších dostupných zdrojů. Předpokládá se spolupráce s místně příslušnými orgány OP (obecní úřady s rozšířenou působností, Krajské úřady, případně Správy CHKO a NP) ve věci možné existence a rozsahu OPVZ, vyloučení výskytu ZCHD a významných populací volně žijících ptáků. Větší soustředění ZCHD a ptáků lze předpokládat zejména v okolí vodních útvarů, ostrůvků dřevin, výchozů či složišť kamenů. Specifickým případem jsou druhy ptáků hnízdící přímo na zemědělských pozemcích, jako je čejka chocholátá nebo moták. V zákonem stanovených případech musí být součástí žádosti příslušné rozhodnutí, souhlas nebo stanovisko orgánu ochrany přírody:

VKP – závazné stanovisko orgánu OP dle § 4 odst. 2 ZOPK

EVL – souhlasné stanovisko k zásahu dle § 45c odst. 2, stanovisko k záměru dle § 45i ZOPK

ZCHD, památné stromy – výjimka ze základních podmínek ochrany dle § 56 ZOPK

ZCHÚ a ochranná pásma – výjimka ze základních nebo bližších podmínek ochrany nebo souhlasné stanovisko k činnostem dle § 43 a 44 ZOPK

Návrh opatření v zájmu ochrany životního prostředí by měl vycházet z technických možností při vlastní realizaci postřiku a ze znalosti území (viz příprava podkladů pro žádost). Návrh opatření by měl obsahovat především vyloučení citlivějších částí přírody a bezprostřední blízkosti těchto ploch, například v podobě „ochranných pásem“ v okolí vodních útvarů, dřevin, významných krajinných prvků a chráněných území a jejich OP, v závislosti na charakteru postřiku a předpokládaných dopadech na vegetaci, hmyz, vodní organismy, ptáky nebo další obratlovce (viz údaje z bezpečnostního listu). Ve většině případů se při dostatečné přesnosti aplikace přípravku dá očekávat, že za bezpečný odstup od příslušné části přírody bude považována vzdálenost v řádu desítek metrů, u zvláště chráněných území lze potom obecně doporučit přinejmenším 50m odstup, tj. vzdálenost shodnou se zákonným ochranným pásmem ZCHÚ.

K povolení **jednotlivé letecké aplikace** je příslušná SRS (§ 52 odst. 7), která má posoudit soulad žádosti o jednotlivou aplikaci s již schváleným plánem letecké aplikace, který již zohledňuje stanovisko ČIŽP. Také k povolení **mimořádné letecké aplikace** je rovněž příslušná SRS (§ 52 odst. 8) a to v případě, že hrozí závažné hospodářské škody, je ohroženo zdraví lidí nebo zvířat,

nebo hrozí závažná újma životnímu prostředí. V rozhodnutí SRS stanoví podmínky, které odpovídají požadavkům uvedeným v § 52 odst. 5. V těchto případech se na ČIŽP ve věci vydání stanoviska neobracejte, výše uvedená kritéria pro plánování a případné posuzování LAP by, ale mělo vycházet ze stejných předpokladů.

POSTUP ČIŽP PŘI POSOUZENÍ ŽÁDOSTI A PLÁN LETECKÉ APLIKACE:

Oblastní inspektorát ČIŽP po obdržení žádosti o stanovisko k Plánu letecké aplikace ověří místní příslušnost a úplnost žádosti. Místně nepřislušná podání postoupí jinému OI, v případě přesahu ošetřované plochy do územní působnosti okolních OI vzniká souhrnné stanovisko ve spolupráci s dotčenými pracovišti.

U věcně neúplných podání OI ČIŽP vyzve žadatele k doplnění žádosti o chybějící údaje (viz výše) a to v adekvátní lhůtě. Za významné nedostatky se přitom považuje zejména nedostatečně konkrétní uvedení ošetřovaných ploch nebo použitého přípravku, absence návrhu opatření v zájmu ochrany ŽP nebo nezbytných rozhodnutí či vyjádření příslušných orgánů ochrany přírody (viz výše). Nedoložení těchto podkladů bude důvodem k vydání nesouhlasného stanoviska a omezení letecké aplikace na dotčeném území.

V rámci vyhodnocení žádosti OI posuzují přítomnost chráněných zájmů ochrany přírody na ošetřované ploše nebo v její blízkosti a to ve vztahu k charakteru a účinkům aplikovaného přípravku. Hodnotí dodržování zákazu aplikace na plochách vyloučených zákonem a posuzují bezpečnost aplikace ve vztahu ke vzdálenostem od příslušného chráněného zájmu. Přísnější kritéria jsou stanovena v okolí ZCHD, EVL nebo významných populací ZCHD. Zejména v takových případech může být ve stanovisku určena větší vzdálenost (podobně jako u sídel nebo zahrad) a to s ohledem na charakter postřiku a předmět ochrany. Například u vodních ploch s územní ochranou nebo výskytem ZCHD může být z LAP vyloučena část výše položeného úseku bezprostředně navazujícího na povodí, zejména prameniště.

Zdrojem dat pro ověření údajů uvedených v žádosti a pro posouzení dopadů LAP jsou pro OI ČIŽP především mapové podklady LPIS, ÚSOP, nálezová databáze AOPK a dosavadní znalost území. Základní lhůta pro vydání stanoviska je 30 dnů (v odůvodněných případech i více), ale pokud žádost bude obsahovat veškeré náležitosti a bude se jednat o kvalitně zpracovanou žádost s malým množstvím potenciálních střetů na ošetřovaném území, lze očekávat vydání stanoviska ve lhůtě 14 dnů od podání žádosti.

Seznam příloh:

Příloha č. 1: Územní působnost OI ČIŽP v mapovém podkladu

Příloha č. 2: Tabulkový formulář pro podání žádosti o stanovisko

Příloha č. 3: Seznam kontaktů

Vypracoval Zdeněk Papoušek ve spolupráci s právním oddělením a OI Hradec Králové a Havlíčkův Brod

V Praze dne 10.1.2013